

Læreplan

Identitet og medborgerskab

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Identitet og medborgerskab er et dannelsesfag. Faget giver eleverne kompetencer til selvstændigt, at kunne medvirke som aktive medborgere i det danske samfund.

Faget inddrager temaer og problemstillinger fra filosofi, sociologi, religion, historie, psykologi, sundhed, ernæring og motion til at afdække aktuelle udfordringer og dilemmaer. Emnerne skal have relevans for de unges muligheder for at foretage selvstændige valg, udvise ansvar og indgå i fællesskaber.

1.2 Formål

Eleverne skal i faget Identitet og medborgerskab tilegne sig viden, færdigheder og kompetencer, der gør dem i stand til at forstå og forholde sig til egen og andres livsopfattelser. Undervisningen skal styrke elevens forståelse for egen psykiske udvikling og andre menneskers personlige, sociale og kulturelle forskelligheder.

Eleverne skal udvikle kompetencer til kritisk tænkning. Eleven skal i faget stifte bekendtskab med forskellige livssyn og politiske ståsteder, der sætter egen livssituation i perspektiv. Undervisningen skal sætte eleven i stand til at forholde sig til udsagn og argumenter, der bygger på varierende værdigrundlag.

Eleverne skal gøre sig erfaringer med demokratiske processer i relation til fællesskaber i skolen og i samfundet samt bruge deres færdigheder i forbindelse med personlig stillingtagen, medansvar og handling i et demokratisk samfund.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Undervisningen på G-niveau tilrettelægges med udgangspunkt i elevens forudsætninger og i overensstemmelse med fagets mål.

På G-niveau er målene, at eleven opnår følgende viden, færdigheder og kompetencer:

Eleven har *viden* om:

- centrale begreber fra de inkluderede fagområder
- forskellige livsopfattelser og deres betydning for den enkelte samt for fællesskabet i et historisk perspektiv
- faktorer der påvirker menneskers sundhed, normer og adfærd
- sprog og kommunikations betydning for identitet og fællesskab
- civilsamfund, frivillighed og nye typer af frivillighed
- rettigheder og kulturmøder i et lokalt og globalt perspektiv
- centrale etiske problemstillinger
- Ligestilling
- faktorer, der påvirker identitetsdannelsen i det moderne samfund.

Eleven har *færdigheder* i at:

- anvende centrale ord og begreber inden for de inkluderede fagområder
- redegøre for egne og andres synspunkter samt indgå i debat om historiske og aktuelle emner
- udvise hensigtsmæssig adfærd i den digitale verden
- deltage i faglige diskussioner inden for de inkluderede fagområder
- identificere og redegøre for etiske dilemmaer fra dagligdagen
- kunne indgå i fællesskaber
- kunne demonstrere håndtering af dagligdagens konflikter og dilemmaer.

Eleven har *kompetencer* til at kunne:

- arbejde selvstændigt med centrale ord og begreber inden for de inkluderede fagområder
- forholde sig til fagligt relevante problemstillinger
- forholde sig til betydningen af egen sundhed og mental trivsel i forhold til videre uddannelse og arbejde
- forklare civilsamfundets rolle i samfundet og relatere det til nye typer af frivillighed
- forholde sig til sin egen rolle som aktiv medborger og relatere dette til grundlæggende samfundsmæssige rettigheder
- behandle emner og problemstillinger fra forskellige perspektiver på baggrund af de inkluderede fagområder
- arbejde med etiske dilemmaer fra dagligdagen
- forholde sig til kulturel diversitet i et lokalt og globalt perspektiv.

2.2 Kernestof

Kernestoffet udvælges med udgangspunkt i konkrete problemstillinger, som eleverne kender fra hverdagen og som kan behandles med fokus på fagets praksisdimension. 1/3 af undervisningen skal bestå af praksis, og såvel kernestof som supplerende stof, skal i videst muligt omfang tage udgangspunkt i denne praksis. Kernestoffet kan desuden vægtes ud fra denne praksis.

Kernestoffet omfatter:

G-niveau

- identitetsdannelse før og nu
- motion, ernæring og mentalt trivsel som grundlag for sundhed
- kritisk tænkning, digital dannelse og demokratisk samtale
- civilsamfund, frivillighed og hverdagsaktivisme som en form for medansvar
- etik og medborgerskab
- rettigheder og pligter i et moderne samfund
- menneskerettigheder
- livsanskuelse og kulturmøde i en lokal og global sammenhæng.

2.3 Supplerende stof

Det vil ikke være muligt at opfylde de faglige mål på grundlag af kernestoffet alene. Det supplerende stof skal uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide elevens faglige horisont i relation til den praksis, produktion eller praktik eleven arbejder med eller indgår i.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen skal tilrettelægges så det i videst muligt omfang er muligt, at integrere praktisk opgaveløsning, produktion og teori. Undervisningen skal være båret af værdier fra folkeoplysningstraditionen, hvor tid til samtale, fordybelse og plads til medansvar og medindflydelse vægtes højt.

For at styrke elevernes sociale og faglige udvikling har faget fokus på at opbygge dialog og dynamik imellem eleverne i forbindelse med læringen, vidensdeling, fælles evaluering og sparring.

Det er centralt for elevernes motivation, at de oplever konkrete succeser, praktiske resultater og en sammenhæng med civilsamfundet. Faget tilrettelægges anvendelsesorienteret og praksisnært.

Undervisningen følger i øvrigt de generelle didaktiske principper for FGU.

3.2 Undervisnings- og arbejdsformer

Undervisningen skal tilrettelægges varieret, praktisk og engagerende.

Undervisningen kan foregå som holdundervisning med emnebaserede oplæg samt projekt- og gruppearbejde. Undervisningen kan derudover bestå af debat, øvelser og ud af huset arrangementer, hvor eleverne fx møder forskellige personer fra lokalmiljøet og de frivillige organisationer.

Undervisningen tilrettelægges med klare mål, tydelig feedback og tydelig progression. Dette understøttes blandt andet ved at bruge arbejdsportfolien for den enkelte elev.

Eksempler på metoder til anvendelse:

- elevcentreret aktiv læring
- samarbejde
- demokratiske processer i klasseværelset
- tværfaglighed
- projektbaseret læring.

Arbejdet tilrettelægges helhedsorienteret og i relevant omfang i samspil med andre fag. Arbejdsformerne består af ca. 2/3 teori og ca. 1/3 praksis.

3.3 It

IT inddrages i relation til de faglige mål, der arbejdes med, og i sammenhæng med det arbejds- og skoleliv, som eleven skal være en del af. It anvendes som fagligt og didaktisk redskab med henblik på, at eleverne opnår digitale kompetencer og færdigheder inden for kernestoffet, herunder digital dannelse.

Anvendelse af it skal ske, hvor det på en naturlig måde understøtter elevens læringsprocesser og øvrige deltagelse i det faglige fællesskab.

Produktion og dokumentation i forskellige former kan være it baseret. Det kan fx ske som et led i en

portfolio for undervisningsforløbet, online informationssøgning, formidling og produktion i forskellige programmer.

3.4 Samspil med andre fag og faglige temaer

Faget Identitet og medborgerskab skal så vidt muligt indgå i samspil med andre almene fag og faglige temaer, hvor det er relevant. Det tværfaglige arbejde skal planlægges under hensyntagen til fagets faglige mål. Der skal være fokus på, at eleverne tilegner sig gode læringsstrategier, som kan overføres fra et fag til et andet.

3.5 Sproglig opmærksomhed

Elevernes sproglige færdigheder er afgørende i forhold til, at de kan deltage aktivt og ligeværdigt i undervisningen. Eleverne skal støttes i at udvikle et sprog, de kan samtale og debattere i, reflektere med og tilegne sig faglig viden ved hjælp af.

Undervisningen skal arbejde målrettet med udvikling af elevernes aktive ordforråd og kommunikative færdigheder. Opmærksomhed på både mundtligt og skriftligt sprog indgår som en væsentlig del af faget.

4. Evaluering/dokumentation

4.1 Løbende evaluering

Formålet med den løbende evaluering af elevens deltagelse og læring samt af undervisningen er, at sætte fokus på at motivere og styrke elevens oplevelse af at gøre fremskridt og mestre faget.

Evalueringen skal omfatte:

1. Elevens læring og udvikling, herunder

- viden, færdigheder og kompetencer
- arbejdsindsats
- engagement og interesse for faget
- ansvar og selvstændighed i undervisningen.

Evalueringen skal ligeledes omfatte en dialog med eleven om uddannelses- og beskæftigelsesvalg set i relation til elevens udbytte af forløbet.

Til at understøtte en dialog mellem eleven og læreren, skal der være et værktøj, som synliggør elevens progression. Værktøjet tager afsæt i de mål, der gælder for faget.

2. Evaluering af undervisningen

Undervisningens form og indhold evalueres løbende i forhold til den enkelte elev, dette ved vejledningssamtaler og i forhold til klassen/gruppen. Evalueringen skal foregå i dialog med eleverne og skal danne baggrund for eventuelle justeringer af undervisningens indhold samt af undervisnings- og arbejdsformen.

4.2 Faglig dokumentation/afsluttende standpunktsbedømmelse

På baggrund af forløbsplanen arbejder elever og lærere systematisk med dokumentation af elevens læring med henblik på at fastholde og synliggøre progression.

Den faglige dokumentation anvendes i forbindelse med evaluering af elevens udvikling og læring, samt i forbindelse med standpunktsbedømmelse.

Eleven udarbejder løbende produkter, som dokumenterer elevens arbejde med faget. Der tages udgangspunkt i de faglige mål, samt at produkterne indeholder emner og problemstillinger fra faget. Produktet kan være cases, dagsordener/referater, rapporter og andre praktiske eller digitale produkter. Produktet skal demonstrere viden om grundlæggende fagsprog, og redegøre for enkle faglige begreber og problemstillinger inden for faget. Dokumentationen samles i en arbejdsportfolio. De nærmere krav og rammer for den faglige dokumentation fastsættes på institutionsniveau.

Der gives afsluttende standpunktsbedømmelse, hvis der ikke afholdes prøve i faget. Elevens faglige dokumentation indgår som bedømmelsesgrundlag for standpunktsbedømmelsen. Endvidere bedømmes eleven på baggrund af sin præstation i undervisningen. Bedømmelseskriterierne ved standpunktsbedømmelse er de samme som ved prøven.

Ved standpunktsbedømmelse anvendes 7-trinsskalaen.

4.3 Afsluttende prøve/prøveform

Der afholdes portfolioprøve.

På baggrund af sin arbejdsportfolio udarbejder eksaminanden en præsentationsportfolio.

Præsentationsportfolioen skal indeholde dokumentation for eksaminandens arbejde med to forskellige emner fra hverdagslivet eller arbejdslivet. Læreren fastsætter de nærmere rammer for portfolioens udformning, indhold og omfang. Læreren skal godkende præsentationsportfolioen som eksaminationsgrundlag.

Præsentationsportfolioen udarbejdes individuelt eller i grupper af højst tre eksaminander og fremsendes til censor forud for prøven.

Der afholdes en mundtlig prøve á 30 minutters varighed pr. eksaminand - inklusiv votering. Prøven kan tilrettelægges som en gruppeprøve. Eksaminanderne bedømmes individuelt. Portfolioen danner udgangspunktet for den faglige dialog ved eksaminationen.

4.3.1 Eksaminationsgrundlag

Eksaminandens præsentationsportfolio udgør eksaminationsgrundlaget.

Eksaminationen starter med eksaminandens fremlæggelse af sin præsentationsportfolio.

4.3.2 Bedømmelsesgrundlag

Bedømmelsesgrundlaget er eksaminandens mundtlige præstation og eksaminandens præsentationsportfolio.

4.3.3 Bedømmeskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens opfylder de faglige mål. Ved bedømmelse lægges især vægt på, at eksaminanden kan:

- demonstrere relevant brug af begreber inden for de inkluderede fagområder
- indgå i dialog om fagligt relevante problemstillinger
- tage personlig stilling til relevante faglige problemstillinger
- demonstrere forståelse for identitetsdannelse og aktivt medborgerskab i det moderne samfund
- inddrage medborgerskabseksempler i præsentationen.

Karakteren gives på baggrund af en helhedsvurdering af eksaminandens mundtlige præstation og præsentationsportfolioen, dog med vægt på den mundtlige præstation.

Der gives én karakter efter 7-trinsskalaen.